

ÖRÖK BARÁTSÁG JUGOSZLÁVIÁVAL.

Jugoszláviával aláírtuk az örök-barátsági szerződést. A külügyben az öreg rókák, a diplomáciai hivatás professzionistái, sápadtan törlik a homlokukat.

— Üristen! Mi lesz ebből megint?

Végzetesebb politikai baklövést, aligha követtek még el valaha. Azt suttojják, hogy Csáky István külügyminiszter minden rábeszélő képességére szükség volt, amíg Teleki Pál beleugrott ebbe a kétségbeesett kalandba. Hitler már elfoglalta Lengyelországot, fél-Franciaországot, Hollandiát, Belgiumot, Norvégiát, Dániát. Csapatai ott állnak Romániában és Bulgáriában. Ki hiheti, ki gondolhatja ép ésszel, hogy majd hatszázezer magyar honvéd és egy millió jugoszláv fog ellenállni a kettőszáznyolcvan intakt német hadosztálynak, ha egyszer eszébe jut végleg lerohanni a Balkánt?

Vajjon jobb lesz az angoloknak, ha most egyszerre két „semleges” nemzetet nyel le a nacionál-szocializmus?

Semmi kétség, hogy Budapesten most a legnépszerűbb nemzet Jugoszlávia. Felelevenednek a Hunyadi-korszak emlékei, Rigómező, Nándorfehérvár, Dugonics Titusz, a szegedi ellenforradalom, amelyet egyedül a jugoszlávok segítettek nagy titokban, a kormányzó mohácsi beszéde. Ezek azonban hangulati elemek. Nem is szólva Dugonics Tituszról. Vajjon egy ilyen kétségbeesett dugonicsi szerb hősiesség nem ránt-e majd minket is magával a mélybe? És legfőként mi lesz, ha a jugoszlávoknak is nyíltan határozniuk kell Hitler mellett, vagy Hitler ellen? Az egészben ez a leghomályosabb pont. Azt ugyanis a gyermeknek is tudnia kell, hogy tulajdonkép-

pen nem a jugoszlávokkal kötöttük ezt a szerződést, hanem Czvetkovicsékkal, akik nem jelentik a népet, hanem a vékony, felső uralkodó réteget. Sőt, annak is csak egy részét. A jugoszláv opportunistákat jelentik, akik most próbálnak jó arcot vágni Hitler felé és Mussolini felé, de nagyon jól tudják, hogy ezt a fiatal Jugoszláviát már tradíciók ragasztó-cementje forrasztotta össze.

Jugoszlávia Trianon, vagy méginkább az első világháború szülötte. Szarajevó és Korfu nevelte. Olyan föld, amelyen királygyilkosságok, pisztolylövések, bombarobbanások, hősi honvédő háború fanatizmusában, partizánharcok és a svába-gyűlöletének légkörében született meg a tizenhét fajtól álló nemzet. Mi lesz, ha egyszer ezek a szenvedélyek fölébe kerekednek Czvetkovics és Czinczár Markovics opportunizmusának? Akkor majd, azt mondjuk, hogy pardon, mi csak a kormánnyal kötöttünk örök barátságot! Vagy engedjük magunkat belerántani a közös sírba, a közös pusztulásba? A fiatal király rezsimje ugyan antibolsevista. De mi történik, ha valakit megint kidobnak a Konak ablakán és felülkerekednek a pánszláv erők, az orosz barátok? Akkor majd együtt fogunk masírozni a bolsevizmussal? Méghozzá az „örök barátság” jegyében? Vagy semlegesek maradunk, amíg Hitler engedi, aztán pedig visszavonulunk a tarthatatlan sopron-szentgotthárdi vonalról a Duna-vonalra és védjük Jugoszláviát, Trianon Jugoszláviáját azok ellen, akik végeredményben mégis Versailles és Trianon szelleme ellen harcolnak?

Csáky István külügyminiszternek, — mondják — valamikor nagyon súlyos felelősséget kell viselnie a történelem előtt ezért a szerződésért.

A belgrádi látogatásról hazaérkezett újságírók pedig lelkenedezve beszélnek a fogadtatásról. Remek volt a mézbefőtt kompót, a pezsgő, a sligovica. Belgrád utcáin és a vendéglőkben, ahol megfordultak,

ismeretlen emberek ölelgették őket. Nagy felköszöntők hangzottak el és Hitlert közösen szidták a magyar és jugoszláv szónokok. Az már kissé kínos volt, hogy még dühösebben szidták Mussolinit. Triesztről beszéltek és Karinthiáról, amelyet tulajdonképpen Jugoszláviától raboltak el az olaszok és a svábák. A magyarok ezzel szemben udvariasak voltak. Nem beszéltek a Bácskáról. Sem a Ferencsatornáról. A magyarok, a Hotel Moszkva ezüsttel terített asztalainál, és a bárók grell plüsfoteljeiben, szüntelenül úgy érezték magukat, hogy puskaporos hordón ülnek. A szék, az asztal, a padló mind szilárdnak látszott. A baráti karok kemények, ölelők voltak. Mégis azt hitték, hogy mozog alattuk a föld.

Egy este, mikor legrózsásabb volt a hangulat, hirtelen egy otthoni arc bukkant eléjük. Keskeny, elegáns profil.

— Hová még Tibor? — kérdezte valaki.

— Amerikába! — hangzott a válasz.

És Eckhardt Tibor, keresztül ködön, éjszakán elindult Amerika felé.

— Boldog ember! — mondja egy erdélyi képviselő. — Ő már kijutott a dilemmából. De vajjon csakugyan boldog ember-e? Hiszen ha elmegy, ha túljut a határokon és biztonságban lesz az angol, vagy amerikai lobogók alatt, akkor majd a sajtóosztály kiadja a parancsot: meg kell írni róla, hogy hazaáruló volt. Deztör! Otthagya a vártát. Otthagya a magyar dilemmát. Közben mindenki tudja és tudni fogja róla, hogy *nem magától megy*. Teleki küldi. Menjen át Amerikába és ha minket elvisz a germán, vagy a szláv vihar, próbálja menteni a menthetőt, a jövő reményét.

Soha még politikus nem indult ilyen nehéz feladattal idegen országba. Abban, amit vállal, van valami a Tiszák fanatizmusából és Görgey mártírumból. Harcolni egy tragikus nemzetért és közben

viselni egy nemzet átkait, az irányított közvélemény szidalmait. Tragikus magyar ő is. Akár csak Teleki, Gömbös, vagy Darányi voltak. Ő is Szegedről indult tulajdonképpen. Ő is a magyar ellenforradalom gárdájához tartozott. A fanatikusok, elfogultak, forró fejűek táborában ő volt a hideg ész, a messzenéző okos europeérség képviselője. Mikor 1923-ban felülkerekedtek a reakciós erők, a kartellek, a trösztök urai, Eckhardt Tibor megfordult. Gömbösék a magános, kilátástalan harcot, a nyílt elkeseredett ellenzékiiséget választották. Eckhardt Tibor lemért a szemben álló erőket. Alulról kell kezdeni mindent! Visszatérni a magyar fajta ősi alapjaihoz, a faluk népéhez, a paraszttársadalomhoz. Szép lassan le kell faragni a kartellek hatalmát, felszámolni a másik Magyarországot, amely még itt maradt 1914-ből aztán megteremteni egy szociális, demokratikus magyar hazát, amelyben majd ezek az alulról jött emberek, a falusi kisgazdák, a nép fiai fogják vezetni a gyárakat, irányítani a kereskedelmet, eltakarítani tekintély-Magyarország mumiaiát, a biciklistákat, akik felfelé hajbókainak és lefelé taposnak.

A nagy gazdasági válság idején sokszor voltak pillanatok, amikor úgy látszott, hogy egy millió független kisgazda „Marcia su Budapest”-jével ő fogja megteremteni a magyar demokráciát.

De jaj, aki Magyarországon demokráciát mond, veszélyes és népszerűtlen dolgot beszél. Ezt a szót, amelynek másutt olyan tiszta és nemes a csengése és amelyet lelkével és szíve mélyéből mondana a magyar nép, talán örökidőkre kompromittálták az

De jaj, aki Magyarországon demokráciát mond, veszélyes és népszerűtlen dolgot beszél. Ezt a szót, amelynek másutt olyan tiszta és nemes a csengése és amelyet lelkével és szíve mélyéből mondana a magyar nép, talán örökidőkre kompromittálták az 1918-19-es forradalmárok, a Károlyi Mihályok,

Hatvany bárók, Kun Bélák. Hiába itt a legtisztességesebb szándék, a legnemesebb magyarság! Aki ma a „demokrácia” szót kiejti Magyarországon, szüntelenül abba a gyanúba keveredik, hogy ő is olyan demokráciát akar, mint Károlyiék. Arról nem tehet sem Eckhardt Tibor, sem a független kisgazdapárt, sem a más ezen a keserű levében forgó világon, hogy nálunk a „demokrácia” fogalmát is megrotthasztotta egy kisebbség, amely a demokrácia nemes, plátói fogalmát összekeverte a 19-es hazaárulás, kommunista diktatúra mocskával. S annak, aki angol, amerikai értelemben demokrata, itthon szüntelenül védekeznie kell a „demokraták” ellen. Nem ragadnak-e rá? Nem nyomulnak-e be hozzá is azok, akik előbb csak valami benesi demokráciát, aztán újra egy kisebbség terrorista diktatúráját akarják?

Schol máshol a világon, de nálunk a demokrácia jelszava tragikusan azonosult a hazaárulás fogalmával. Aki demokráciát mond, az esetleg Károlyi Mihályt mondja, Az Est-et, a Pesti Naplót, a trianoni országbomlasztást. Eckhardt Tibor *azonban nem akarja*. Ő egy szociális, nyugat-európai Magyarországot akar. De vajjon hogy tudja majd külföldön megmagyarázni Churchillnek, Rooseveltnek, hogy Uraim! az Isten szerelmére, mi nem tudunk demokráciát teremteni, amíg valahogy fel nem számoljuk ezeket a professzionista „demokratákat”, akik megint országvesztést akarnak, megint a maguk kisebbségi uralmát akarják rákényszeríteni a magyar parasztra. Mi angol-barátok volnánk, de nem lehetünk azok, mert ezek is Angliához törleszkednek és az angol-barátságot is kompromittálják a magyar tömegek előtt.

Tragikus feladat ez.

— Isten veled! — hangzik a komor búcsú a belgrádi éjszakában.

Menj és vidd hírül a boldogoknak, hogy *nem*

tehattünk mást, mint amit teszünk. Alázd meg magad a nemzetedért és próbálj használni azoknak, akik átkoznak. Próbálj használni azoknak, akiket itt hagysz és próbáld hinni hogy ezek méltók lesznek hozzád: a Tildy Zoltánok, a Nagy Ferencek.

Hisz itt, a belgrádi éjszakában még szól a guzlica, mennydörög az éljen, a zsivió, de a Kalimegdán fölött már a zordon Ananké bontogatja a szárnyait és a fekete bástyákon ott áll Dugonics Titusz köd-alakja, amely majd mélybe rántja őket is, minket is. Meg tudod-e magyarázni, hogy nem tehattunk mást? Hisz ez az utolsó kísérlet. És ha ez is balul üt ki, akkor: *Finis Hungariae!*

De vajjon megértik-e egy nemzet tragikus dilemmáját azok, akiknek meg kellene ezt érteniök? Ha nem segítettek húsz éven át, fognak-e segíteni most, mikor már az ő érdekükről is szó lenne.

Itt, a külügyminisztériumban azt beszélnek, hogy Teleki kérdést intézett az angolokhoz, amerikaiakhoz, milyen segítséget ígérhetnek Magyarországnak arra az esetre, ha a németek megkísérlik az előretörést a Balkán felé.

— Semmit! — hangzott a válasz. Anglia maga is nehéz helyzetben küzd. Amerika pedig messze van.

Akkor hát áldozzuk fel magunkat egy távoli álomért. Haljunk meg, mint a lengyelek meghaltak, de a végső győzelemkor álljunk ott a győztesek mellett, akik a békét fogják diktálni. De vajjon lesz-e még akkor magyar nép? Lesz-e lengyel nép, jugoszláv nép? Hát nem láttuk a határon a coalódás, magárahagyottság bronzhajú Poloniáját?...

Jó magyar szokás szerint ilyenkor vegyük elő az álmokat, az önvégasztalás gyönyörű délibábjait. Minket szeret a magyarok Istene. Minket nem hagyhat magunkra az ég. Különben is ezek a szerbek ki fognak tartani. Harcolni fognak a hegyek között,

a Dunánál, ha kell megint Korfuban! De vajjon fognak-e harcolni a horvátok, akik már szabadulni szeretnének a jugoszláv igából? És ha nem fognak harcolni, akkor vajjon kit szeressünk jobban. A trianoni Jugoszláviát, vagy a horvátokat, akik mégis csak nyolcszáz esztendeig éltek velünk.

A tragikus dilemmába már közbe belehalt Csáky István is, aki megteremtette ezt a lehetetlen helyzetet. A nemzet becsületét, az adott szavát hozzátette a gyenge lábon álló jugoszláv rezsim életéhez. És mi lesz, ha Czetkovicsék megbuknak?

Egy reggel gyanutlanul bemegyek a szerkesztőségbe, mert az ember rendszerint akkor gyanutlan, amikor valami készül, amikor valami lóg a levegőben. Tegnap Czetkovicsék Németországban jártak, hogy aláírják a háromhatalmi egyezményt. Most Kun Laci bácsi, az örökké ideges és örökké gyanakvó szerkesztő aggodalmas arccal csavargatja a rádiót.

— Valami nincs rendben — mondja, Belgrád nem ad híreket. Csupa indulót közvetítenek.

Az indulók mostanában baljós műfajt reprezentálnak. Ha valahol baj van, zűrzavar, akkor a rádió rendszerint indulókat játszik.

A jugoszlávokkal nem lehet baj, — mondja a külpolitikus. A jugoszlávok becsületes nép. Ők állják a szerződést.

Abban a pillanatban az asztalon telefon szól.

— A Magyar Távirati Iroda jelenti. A jugoszláv nép megbuktatta a Czetkovics-kormányt Belgrád tele van orosz zászlókkal. Czetkovicsot letartóztatták.

És másnap azt mondja Churchill az angol parlamentben:

— A Balkánról jó hírek érkeztek.

EJSZAKA MAGYARORSZÁG FÖLÖTT.

Éjszaka van. Illatos, csendes áprilisi éj. A körúton már bimbóznak a gesztenyefák, a kávéházak terraszán húzza a cigány. Mégis, mennyi sötét titok hallgat ebben a magyar éjszakában. A Vár ablakai világosak, de nem a tavaszi ünnep virraszt most, hanem a fekete gond.

A miniszterelnökségi sajtóosztályon megsúgták titokban, hogy Jugoszlávia ellen napok kérdése a német háború. A németek átvonulást kértek s valószínűleg magunk is belesodródunk a háborúba. Most aztán újra itt vannak a felvidéki és erdélyi válság gondjai, csakhogy meghatványozott mértékben. Hova, merre, melyik oldalon? A vezérkari szakértők szerint a Balkánon összesen egy angol páncélos hadosztály áll. Ezzel szemben a jugoszláv hadsereg rosszul van felfegyverezve. Karinthia, Bulgária, Románia felől egész német hadseregek állanak, hogy óriási harapófogóba szorítsák őket. A horvátok nem fognak harcolni Jugoszláviáért és az első puskaölésre Pavelicsék kirobbantják a polgárháborút. Nem kell tehát stratégiának lenni ahhoz, hogy az ember kiszámíthassa: Szimovicsék 99:1 eséllyel már is elvesztették ezt a háborút, mielőtt megindult volna. Mert a jugoszlávok nemcsak a németeket kapják a hátukba, oldalukba. Semmi kétség, hogy a bolgár hadsereg is megindul ellenük.

Valamikor, még két év előtt is sokat csavarogtam a bulgárok földjén. Tudom, hogy ott sok szenvedély, puskaapor gyűlt össze a lelkekben, agyakban. Vajjon tudják-e a bulgárok elfelejteni Macedóniát, a Véres Földet? Tudják-e feledni a szabadságarcosokat, a macedon hősokeket, akik ott hulltak el az

örtornyokkal megerősített határon, a szerb csendő-
rök gyilkos gépfegyver-tüzében. Tudnak-e nem em-
lékezni a Mara Bunyevákra, akiket a király jelen-
icében kínoztak meg a skopljei börtönben? Vajjon
nem közelebb állanak-e hozzánk a St. Germaintól
annyit szenvedett bulgárok, mint a trianoni és st.-
germaini békeszerződés haszonélvezői, a jugoszlávok?

S most eszembe jut az az alkonyat, amikor a ma-
darái pláton, az ősbolgárok egykori fővárosának ki-
ásott romjai között, hozzám lépett egy szerény, fi-
nom civilruhás úr.

— Ön ugye magyar újságíró?

— Az vagyok, felség.

S aztán Európa legigazabb demokratája, III. Bo-
ris király ió fél óráig beszélt a közös sorsról. Árpád-
ról, Omortagról, a Dobrudzsából elűzött bolgárok-
ról, akik hatszázezren laktak földalatti kunyhókban,
akik csaknem ugyanazt a nyomort szenvedték, mint
a mi székely véreink.

— Ne írjon erről, amit beszéltünk! — kötötte a
lelkemre végül. De mondja meg a magyar baráta-
inknak, hogy az igazságtalanság nem tarthat örök-
ké. Se Trianon, sem pedig St.Germain.

S ha már mi nem tudunk határozni, vajjon mit
fog dönteni ez a bölcs, finom és szerény europeér:
a bulgárok királya. Egy magyar professzor, aki
gyakran fordul meg a bulgárok cárijánál, azt mesé-
li, hogy a király kissé fanyarul mondta a minap:

— Én angol-barát vagyok, a királynő olasz-barát,
a népem orosz-barát, a hadseregem a németek ba-
rátja. De valamennyien St.Germain ellenségei va-
gyunk.

Magyarország fölött pedig éjszaka van. Az atra-
cura, a sötét gond beárnyékolja még az áprilisi csil-
lagokat is. Vajjon mit gondolnak most a virrasztók,
akik a lelkiismeret harcát vívják ezen az áprilisi éj-
jen. A kormányzó, Teleki? S mindazok, akik forma

szerint a felelősséget viselik ezért a nemzetért? Azt
szokták mondani, hogy mikor a nemzet sorsa forog
kockán, akkor legelső a nemzeti becsület kérdése.
Talán hat hete sincs, hogy aláírtuk az örök-barát-
sági szerződést. Most hát támadjuk meg a jugoszlá-
vokat. Igen ám, de Teleki aláírta a háromhatalmi
egyezményt is, amely a németekkel, az olaszokkal
szemben sokkal súlyosabb kötelezettségeket tartal-
maz. Hol van hát az a „becsületügyi válaszmány”,
amely dönteni tudna az erdélyi politika nagy dilem-
májában?

Hiszen most ugyanaz ismétlődik, ami az erdélyi
politika klasszikus korszakában, egy másik Teleki
idején történt. Akkor is magunkra haragítottuk a
törököt is, a németet is és aztán megnyugtattuk ma-
gunkat, hogy valami rettentő okos és diplomatikus
dolgot csináltunk. Most is aláírtuk a háromhatalmi
egyezményt, aztán az örök-barátságot. És most a
kettő szembekerült egymással. Most aztán melyik
szavunkat fogjuk megszegni?

Ilyenkor nem dönthet más, mint a realitás. Hi-
szen azt szokták mondani, hogy az az igazi állam-
férfi, aki két rossz közül tudja okosan a kisebbiket
választani. De vajjon mi reális ebben a bolond vi-
lágban?

A pesti kávéházak, espressók és szerkesztőségek
világában most vitatkozik a közvélemény. A lelke-
sek, az érzelmi emberek, a gyűlölködők most is azt
mondják: nem engedheti keresztül Hitler csapatait!
Ám jöjjön, aminek jönnie kell. Szállják meg Ma-
gyarországot. Bombáztassuk össze Budapestet és
egy új szabadságharcban temetkezzünk a főváros
romjai alá, de mentsük meg a becsületünket? Sze-
vedjünk, tűrjünk, legyünk partizánok, de majd ha
az angolok és amerikaiak győznek, álljunk ott a
győztesek oldalán és követeljük a jogainkat. Külön-
ben is mért ne állhatnánk ellen? Ha két-háromszáz-

ezer magyar elesik a nyugati határokon, legalább megmarad a kaszinók, espressók, nagybirtokosok és nagykapitalisták életformája. Mert nem a hazát kell védeni, hanem az életformát — mondják a Pató Pálok. Hitler legyőzte ugyan Franciaországot, de nem győzhet le minket. Velünk a Magyarok Istene és nincs veszve bármi sors alatt, ki el nem csügged.

Valaki közben a legfrissebb Brauschitsch-viccet meséli, amelyet éppen az önkínzók és azok terjesztenek, akik legjobban félnek a nyugati szomszédságtól.

— „Hallottátok? Hitler magához hivatja Brauschitschot s azt kérdezi:

— Mennyi időbe kerül Magyarország elfoglalása?

— Háborúval 24 óra, békésen 48 óra.

— Hogy-hogy? — kérdezi Hitler.

— Ugy, mein Führer, hogy háború esetén elmaradnak az üdvözlő beszédek.

Ez a vicc ma kísérteties realitás. Talán az egyetlen realitás a sok valószínűtlenségben. Mert éjszaka van Magyarország fölött. S mi lesz, ha mégis ellenséggént jönnek be a németek? Mi lesz épp azokkal, akik azt kívánják, hogy tényleg ellenséggént érkezzenek?

Erről a kérdésről ma egy igen tájékozott magyar diplomata mondta nekünk, a sajtó-tájékoztatón:

— Hát igen! A németek a végén valószínűleg elvesztik a háborút. Hiszen a kormányzó már két éve megmondta Hitlernek, hogy el fogja veszteni, mert nincs hadiflottája. Amíg azonban elvesztik, abba belekerül négy-öt esztendő is. Az alatt Magyarország német megszállás alatt marad, ami azt jelenti, hogy előbb elviszik a búzáinkat, a gyárainkat, aztán a hadseregünket s végül mindenünket. A németeknek fog dolgozni, harcolni, termelni egész Magyarország. Vajjon mivel lesz jobb az angolok számára ez a

megoldás, mintha tessék-lássék beállunk a háborúba, vagy éppen keresztül engedjük a német csapatokat? De ez még korántsem minden. A külügy már hetek óta birtokában van egy bizalmas jelentésnek, amely szerint, — ha Magyarország ellenáll a német követeléseknek — a németek az ország elfoglalása után megalapítják a Délnémet Államot, amelyhez odatartozik majd Dunántúl, Bácska, Bánát, esetleg az erdélyi szászág. Apatinban és néhány dunántúli faluban, de Temesváron is, erre az esetre már készen állanak a horogkeresztes zászlók. Hát most tessék dönten!

— Négy-öt év múlva mindent visszakaphatunk!

— mondja egyik baloldali újság munkatársa.

— Mindent! Kivéve önt! — feleli rá a diplomata. Mert ha holnap a németek ellenséggént jönnek be ide, akkor el fogják hurcolni önt is és a többi hatszázezer zsidót is, lefoglalják a zsidók gyárait s elviszik önöket aknát szedni, vagy töltényt csomagolni a lodzi gettóba. De elviszik az angol-barát ellenzéket, betiltják az önök lapjait, felosztatják a magyar pártokat. Öt év után — ha majd győzünk — ki él ezek közül? És ki él közülünk?

A szemüveges fiatalember kissé sápadtabban mondja:

— Gondolja követ úr, hogy mindez így történne?

— Nem gondolom. Tudom. Az első huszonnégy órában Magyarország elvesztenié jelenlegi területének egynegyedét, hatszázezer zsidó polgárát, hatszázezer német polgárát, vezető intelligenciájának legalább a felét.

— De megmentené a nemzeti becsületét! — próbál védekezni a csontkeretes kolléga.

— Nem mentené meg! — hangzik a hűvös diplomata-hang. A németeknek ugyanis lenne annyi eszük, hogy az első órában hatalomra segítenék a legszélsőbb jobb-oldalt. A piszkos munkát nem a

németek végeznék, hanem ezekkel végeztetnék el s öt év múlva a béketárgyalásokon megint csak azt mondanák, hogy a magyar nép a felelős, mert hiszen akik mindezt csinálták, magyarok voltak. Ergo: a magyarságnak nem szabad visszaadni a saját hazáját. Hát most itt az idő. Tessék dönten!

Éjszaka van Magyarország fölött. A lelkiismeret órája azt parancsolja:

— Tessék dönten!

— Pedig még nincs vége! — hallom újra ezt a száraz, nyugodt, diplomata-hangot. Hiszen abba, amit eddig mondtam, nincsenek belekalkulálva az ismeretlenségi hányadosok. Nincs benne a legnagyobb kérdőjel: Oroszország. Egyelőre csak bizonyos német jelentések vannak, hogy Nyugat-Oroszországban szibériai lövész-hadosztályok gyülekeznek. Miért? Azért, hogy háborút kezdjenek a németekkel, vagy velük együtt szállják meg Magyarországot, Romániát? Lengyelországot mindenesetre együtt intézték el. És ha háború lesz, ki garantálja, hogy Magyarország nem kerül-e orosz uralom alá? Ha béke lesz: ki biztosítja, hogy a németek nem adnak-e oda minket is, — legalább félig — az oroszoknak? Milyen támogatást várhatunk mi Nyugattól? Mit kaptunk Trianon után? Mit kaptak a lengyelek?

Es most megint megjelenik előttem a bronzhajú varsói lány. Ott áll a volóci határon, az összelőtt autó mellett s egy magáramaradt nemzet átkait jajgatja a testvérek és a történelem felé.

— Halljátok? Berlint bombázták! Danzigban part-raszállt négyszázezer angol...

Éjszaka van Magyarország fölött. Sötét, kegyetlen még a csillagos ég is. És most megint azt a nyolcvanéves öreg magyart látom, aki Vezekény alatt autón robog a magyar csapatok elé.

— Édes fiam! Én nem halhatok meg úgy, hogy

még egyszer ne lássak magyar honvédet!

Hát most mondjuk megint a délvidékieknek, hogy huszonkét évig hazudtunk nekik. Hazugság volt az irredentánk. Hazugság a revíziós harc. Nekünk nem kell a Délvidék, nem kell a Bácska. Legyenek továbbra is hű szerbek. Die Fahne Hoch! Nekünk nem kell az árpádi örökség. Mi megvárjuk, hogy az angolok visszaadjanak mindent. Igaz, megmondták, hogy ők nem adhatnak semmit. Nem ígérhetnek semmit. De mi az ő kijelentésük ellenére sem hisszük el, hogy nem akarnak segíteni rajtunk. Nem hisszük! Akármit mond is az angol és amerikai követ. Nem hisszük. Nem! Nem! Soha!

Talán tegnap, tegnapelőtt még lett volna egy kiút. A bölcsek azt mondják, meg kell próbálni semlegesnek maradni. Mi közünk nekünk a nagyhatalmak háborújához? Megvédjük a békénket, a szabadságunkat. De mivel védjük? Hiszen a totális semlegességhez nagyobb hadsereg kell, mint a háborúhoz. Hát kik vették el tőlünk az ezeréves kárpáti védővonalat? Kik parancsolták ránk Trianonban a harmincötezres zsoldos hadsereget? S vajjon van-e örült, aki elhiszi, hogy Hitler eltűrné, — itt a romániai olaj, a Földközi-tenger felé vezető út közepén a mi semlegességünk akadályát? Berlinben a diktátorok nyelvén beszélnek és vajjon nem megmondták-e már a Kárpátalja visszacsatolása idején és nem maga Hitler mondta-e?

— Aki velünk akar enni, annak velünk kell főzni!

Az angolszász válasz értelme körülbelül ugyanez, egy kis különbséggel:

— Velünk kell főznötök, de nem fogtok mi velünk enni!

Mit tehet egy ilyen magára hagyott nép? Száz év előtt még írhatta Petőfi: élet, vagy halál! Trianonban a magyar nép számára csak egyet írtak: halál! Mindenképpen halál!

Hát soha sem virrad már? Soha sem lesz hajnal?

Reggel mikor bemegyek a szerkesztőségbe: kisírt szemek, csüggeteg arcok fogadnak: Teleki Pál az éjjel öngyilkos lett.

Mi történt? Hogy történt?

Az utca, a suttogó Budapest azt beszéli, hogy Telekit a németek ölték meg. Nemrégiben új inast fogadott, akit a német követ ajánlott neki. Mire ma reggel felfedezték az öngyilkosságot, az új inas eltűnt. Állítólag a német követ autója csempészte ki a Sándor-palotából.

Persze, mint a többi suttogás *ez sem igaz*. József királyi herceg néhány nappal ezelőtt a felsőház ülésén hosszasan beszélgetett Teleki Pállal, aki már akkor homályos célzásokat tett arra, hogy legjobb volna egy pisztolylövés útján kiszabadulni a dilemmából. A királyi herceg megijedt felment a kormányzóhoz, akit figyelmeztetett:

— Vigyázni kell Telekire! Nagyon furcsa dolgokat beszélt.

— Igen, a Palya szokott néha furcsa dolgokat mondani! — felelte a kormányzó.

Most, elsőnek őt hívták át a Sándor-palotába, amikor kiderült az öngyilkosság. Utána József királyi herceg is látta a tragikus halált halt miniszterelnököt. Ők tanúsítják ketten, hogy mindez, amit suttognak nem igaz. Tévedés, hogy a revolver a balkeze mellett feküdt és hogy a lövést hátulról kapta a tarkójába. A golyó a jobb halántékon ment be és az ágy mellett, a baloldali falon ott voltak az agyvelő-foszlányok.

Teleki Pál, a hívő katolikus — semmi kétség — öngyilkosságot követett el az éjjel. De hát mi történt akkor? Mi játszódtott le közben? Hiszen tegnap este a Halász-bástyán még együtt sétálgatott Witz Bélával, a gyóntatójával és azt mondta neki, — hogy reggel hét órakor gyónni és áldozni akar.

Mi történt egy éjszaka alatt?

Es a beavatottak tudják, hogy Teleki két jelentést kapott azután, mikor visszatért esti sétájáról. Az egyik úgy szólt: a német csapatok megkezdték Magyarországon az átvonulást. A másik jelentés Londonból jött. Barcza londoni követ tudatta:

— Eden angol külügyminiszter közölte: ha Magyarország résztvállal a jugoszláviai német akcióban, akkor Anglia hadat üzen Magyarországnak.

Teleki letette a sürgönyt. Hiszen már előzőleg megmondta:

— Mindent megtettem. Többet nem tehettem.

Es most a BBC, az angol rádió azt mondja:

— Anglia nem feledkezik el arról az áldozatról, amelyet Teleki Pál hozott a nemzet nevében.

Az utcán pedig menetelnek a német csapatok. Az Erzsébet-hídon fiatal német fiú áll egy tank mellett. A szeme lobog.

— Keine Angst! — vigasztalja a pestieket. — A Führer tíz napot adott a háborúra. Tíz nap múlva nincs Jugoszlávia.

A husvétii lapokban pedig ott a kormányzó hadparancsa:

— Előre az ezeréves déli határokra!

A magyar honvédség megindult. És a végzet is megindult — Magyarország ellen.

A SZOBOR ELŐTT.

A kerepesi temető öreg fái alatt állunk egy szobor előtt. Aki alatta nyugszik, maga álmodta magának ezt a síremléket. Örkenyt, a honfoglaló lovaszt, aki nyugodtan lépdél most a paripáján.

Különös magyar sors fölött örködik Örkeny. Megtört, kiégett magyar szívet rejt a sír. Gömbös Gyula nyugszik alatta. Ma már csak név, amelyre legtöbbet esküdtek, amely körül legtöbbet tusáztak és amelyet még ma is legjobban gyűlölnék egyesek. Ha száz év előtt él bizonyosan szabadságharcos lett volna. Vezér valahol a kápolnai csatamezőn, vagy Piskiné Bem apó oldalán, hiszen mikor a vezérkari iskolában megkérdezi a tanárja: mit tenne, ha újra kitörne a magyar forradalom, a fiatal vezérkari százados gondolkodás nélkül mondja rá:

— Életemmel és véremmel a magyar szabadságharc seregébe állnék.

S amikor 1918-ban hazajön Budapestre, amikor Bartha Albert hadügyminiszter megbuktatására Pogány József felvezényli a kommunista csöcselék-katonaságot, a katonatanács frontlógóseit, amikor a meggyávuít, októbristák között senki sem mer cselekedni a bolsevikiek ellen, a honvédelmi minisztériumban kirúgja maga alól a széket. Kirohan az erkélyre és beszédet tart a csöcselék-katonasághoz. Menjenek a frontra! Védjük meg Erdélyt, a Felvidéket. Lehurrogják! Agyon akarják löni. S a szabadság szerelmese hirtelen megfordul.

— Ettől — ettől a perctől kezdve, — írja — ellenforradalmár lettem.

Néhány hónappal később már Horthy Miklós mellett szervezi a Nemzeti Hadsereget. Ott van a kezenyoma Magyarország egész mai arculatán. A

keresztény sajtó, a hadsereg, a szociális intézmények megalapozása, a magyar parasztság jogaiért vívott harc vonalán mindig az ő nevével kell találkozni. Miért gyűlölték hát, amikor élt? Miért az ő neve a leggyűlöltebb név egy bizonyos szűk körben? Miért az ő emlékére szórják a legtöbb rágalmat.

Igen, végzetes büne van. Valamennyi magyar közül ő látta meg legvilágosabban, hogy 1919 után itt maradt egy másik Magyarország, amely elavult, elkorhadt. A pókhálós kaszinók, az „öreg csákyások”, nagybirtokok és nagykapitalisták Magyarországa, amely hogy megtarthassa hatalmát, kényszerű szövetségre lépett az októbrista baloldallal, a kommunistákig nyúló földalatti és földfeletti fronttal. Meglátta, hogy a szegedi ellenforradalom csak ellenforradalom volt, de nem forradalom. Magyarországon elmaradt egy szociális forradalom. De legalább is elmaradt a Széchenyi-féle reformok bátor folytatása.

A murgai tanító úr fia nem forradalmár, csak reformer. Talán ez a végzete. Ha forradalmár tudna lenni, akkor sok minden másként volna itt. A vezérkari tisztek azonban általában nem forradalmárok. Örökké küzdeniök kell a tekintélytisztelet, a subordináció nyomasztó terheivel, amelyeket a vezérkari iskola nevelése rak rájuk. Milyen könnyű volna 1934-ben összefogni Eckhardt Tiborral, a független kisgazdapárt vezérével, aztán két oldalról bekeríteni a kaszinók Magyarországot. E helyett egymást tépik, egymást gázolják el egy tragikus választási küzdelemben.

Milyen végzet árnyéka borong itt a tiszta, jó magyar fejek és becsületes szívek fölött? Mikor a hatalomra kerül, mert a hatalomra hívják, mindenki valami csodát vár tőle. Aztán az ország elolvassa a 95 pontját, a beszédeit és megdöbben. Ez nem az a Gömbös Gyula, aki ellenzéki korában olyan egy-

szerűen, tisztán tudott szólni a parasztokhoz, falusi kisgazdákhöz, hogy sokszor levett kalappal hallgatták a emberek. Ez újra az óvatos taktikus, a vezérkari iskola neveltje, aki mindig a legkisebb ellenállás irányába halad. Vajjon milyen titokzatos erők fogják le a kezét? Kik akadályozzák meg a terveit, a földbirtokok, a hitbizományok reformját? Kik szorítják bele ezt az elvetélt reformkort valami leverő akta-tologatásba, felsőházi vitákba, és elkese-rítő pepecselésekbe?

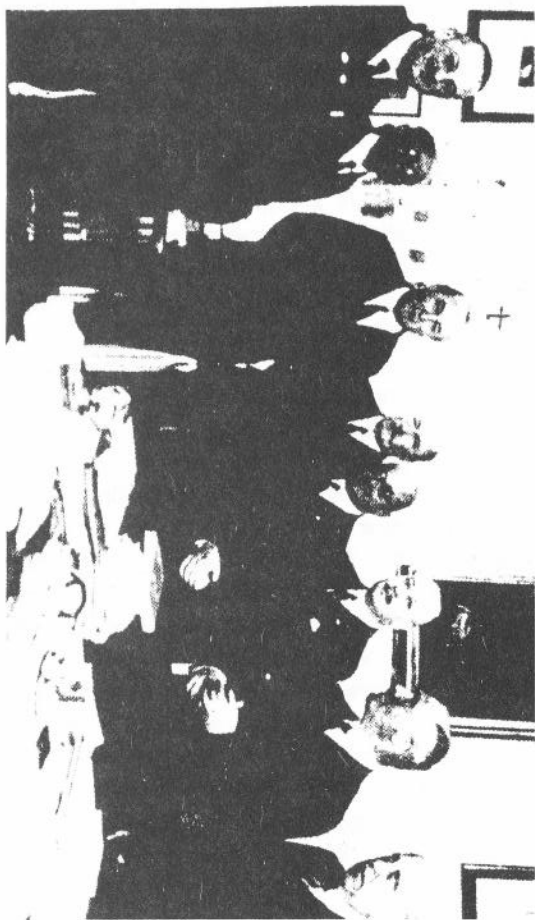
A legnépszerűbb vád, amit ellene hangoztatnak, hogy egykönyvű katonatiszt. Aki azonban a nagytényi kúriában látta a sűrűn forgatott ötezer remek könyvét, az alig hiszi ezt. De akkor miért álmodik a klasszikus Árpád-kor nagy észak-déli magyar védővonaláról, a Helsinkitől Ankaráig terjedő szövetségről? Miért jár Pilsudszkynál, Kemálnál, Szófiában, miért próbálja az utat egyengetni a szerbek, horvátok felé?

Azt is mondják róla, hogy Hitler, Mussolini példája lebeg a szeme előtt és diktátor akar lenni. De akkor miért vezet zarándoklatot Rodostóba, miért tanulmányozza a szabadságharc történetét a historikus buzgóságával? Valami más, egészen más lebeg az ő szeme előtt, amit a lapja címében úgy fejez ki: függetlenség! Nemzeti öncélúság! Eleget hullattuk másokért a magyar vért. Legyünk egyszer a magunk urai, illeszkedjünk bele a népek nagy családjába, mint barátok és mint egyenrangú felek, hiszen valahol Keleten készülődik a rettentő vihar. A szovjet kínai-fala mögött titokzatos erők, titokzatos hatalmak szervezkednek Európa lerohanására. És ez a vihar minket fog elsőnek útjába találni, amint minket talált a sárga vihar is.

Ez a felismerés az ő bűne. Látta a bolsevista Sántát és élesebben, tisztábban látta, mint bárki más

ezen a földön. Elsőnek állt vele szemben a honvédelmi minisztérium erkélyén, amikor rámeredtek a Pogány-féle terrorista csöcselék fegyvercsövei. Látta az első kommün akasztófáit, de ő látta meg legvilágosabban azt is, hogy azzal a démoni erővel szemben, amely ezeket a bitókat felállította, *nincs alkuvás, nincs kompromisszum*. Itt csak egész emberek egész lelkek tehetnek valamit. Az a bűne és azért gyűlölök, mert ő tudta, hogy azokkal sem lehet semmit kezdeni, akik a régi politikai trükkökkel, a tehén-vásárlók alkuszi erkölcsével, a polgár óvatos-ságával, a kalmár kockázatmentességével akarnak szembe szállani ezzel a veszéllyel. Az a bűne, hogy nem hitt a polgári rózsaszínűeknek, az úgynevezett liberálisoknak, akik egyszer már bekormozták kezüket a bolsevista diktatúra ördögével történt kéz-fogás során. És tudta róluk, hogy újra szívesen bekormoznák, ha még egyszer alkalmuk nyílna rá.

„Csak” vezérkari tiszt volt, — mondják az ellenségei. De elsőnek a világon ő érezte meg a magyar titokzatos, hetedik érzékével, hogy a bolsevizmus nem politikai párt, nem valami szekta, hanem egy világot fenyegető hatalom, amely elsőnek ezt a nemzetet fogja eltiporni, amint módja lesz hozzá. Ezért ürítette ki a lőszerraktárakat, mikor Pilsudszky marsall halálra szántan vívta a varsói csatát és amikor a csehek nem engedték keresztül a francia lőszerszállítmányokat. Ezért álmódott mindig másfélmillió magyar hadseregről, egészséges, apró parasztbirtokokról, a másik Magyarország lebontásáról, hiszen tudta, hogy a bolsevizmus ennek a korhadtságából, ennek a hibáiból fog megélni, ha egyszer Európába teszi a lábát. Ezért harcolt a magyar szociáldemokrácia ellen, amely egyszer már szövetségre lépett a moszkvai diktatúra ördögeivel. Ezért ment talán Hitlerhez is, amikor onnan vélt támogatást kapni a keleti veszedelem ellen. Ezért félt a zsidó-



Vitéz GÖMBÖS GYULA Miniszterelnök (+), a Gyáriparosok Országos Szövetsége, zömbben zsidó vezetőivel. Fenyő Miksa, Vida Jenő, Hegedűs Lóránt, Chorin Ferenc, Bird Pál, Hirsch Albert, Budai-Goldeberger Leó.

ság forradalmi részétől, amely 1918-19-ben ott volt az első kommün vezérkarában.

Milyen egyedül, milyen dolgavégezetlenül halt bele abban, hogy lefoglalták a kezét!

S most itt áll a szobor. Örkeny lassan léptet a lován. Messzibe néz. Vajjon mit lát ott a távoliában? Hiszen, amíg élt olyan sok mindent meglátott:

Gömbös Gyula írta le elsőnek a világon, hogy Moszkvát, a nemzetközi összeesküvésnek ezt a székhelyét ei kell foglalnia, ki kell füstölnie a Nyugatnak, különben belepúsztul az emberiség.

S most, mikor itt a szobor előtt felzúg a Himnusz, meghajolnak a zászlók, Bárdossy László miniszterelnök, aki most érkezett, előbb egy finom főhajrással köszönti a szobrot. Aztán hirtelen hátralep. Az ő arca is olyan, mint a szobor: amint halálán sűgja egy mellettem álló úrnak:

— A németek ma hajnalban megtámadták Oroszországot. A háború kitört! Vajjon mit látsz Örkeny vezér? Életet, halált? Jó omen ez, vagy rettentő intő jel? Szabad hazában mondjuk-e el egykor, vagy majd csak bújdosásban egy ország romjai fölött a próféciát, amit Te mondtál:

„Igazolni fog engem az idő!...”

AZ ARULOK SZÖVETSEGE.

Aszfalt helyett magyar koponyákkal fogjuk kövezni az utakat! — így hangzik a hadüzenet második része. Ezt a hadüzenetet nem a Szovjet küldte. Talán nem is a kommunisták! Ezt a hadüzenetet nyíltan és gőgösen terjesztik.

Kicsodák vajjon?

Egyelőre csak annyi bizonyos, hogy szovjet-repülőgépek bombázták Kassát. Az egész város az utcákon volt, mikor fényes délben megjelent két szovjet-jelzésű repülőgép és ledobált egész sereg bombát. Természetesen azonnal készen van a megszokott formula:

— Kassát a németek bombázták!

Általában ezt hiszik a miniszterelnökségen is. Ezt gondolja — úgymondják — maga Bárdossy László is. A kormányzó viszont szentül meg van győződve, hogy a bombát az oroszok dobták. Végeredményben mi hát az igaz?

Az egyik kassai bomba nem robbant fel. Rajta kétségtelenül felismerhető az orosz gyári jelzés, a cyrill-betűs felírás. A tüzérségi szakértők szerint a bomba anyaga orosz öntvény, töltete speciális orosz robbanó anyag. Honnan vettek volna a németek orosz bombát ahhoz, hogy azt pontosan Kassára dobják le?

Azonban nemcsak Kassát bombázták, hanem mélyrepülésben géppuskázták az egyik gyorsvonatot is, amely békés kirándulókat szállított a Kárpát-aljára. Magam beszélék egy vasuti kalauzzal — sajnos a neve elveszett azóta a többi noteszekkel együtt.

— Személyesen láttam, — mondja. Orosz jelzésű gép volt. Egész alacsonyan szállt. Más alakja is volt mint a német gépeknek! — mondja az elfogulatlan

tanú egyszerű és természetes hangján.

Rahónál is géppuskáztak az egyik vonatra. Azok is orosz gépek voltak. Végeredményben azonban az a legvalószínűbb, hogy orosz gépről egy cseh pilóta dobta a kassai bombákat. Erre adatok is vannak.

De vajjon nem mindegy-e az, hogy bombázták Kassát, vagy nem? Tegyük fel, hogy nem is esett bomba. Kívül tudunk-e maradni a Szovjet-elleni háborún? Ez itt a kérdés! Miután Teleki már aláírta a háromhatalmi egyezményt, miután nem is tudni hányszor aláírtuk az Anti-Komintern paktumot és aláírtunk minden papírost, mondhatjuk-e azt, hogy majd szépen megvárjuk, amíg Sztálin elérkezik a határokra és kegyeskedik minket megtámadni s akkor majd védekezünk.

Évek múlva bizonyára akadnak bölcsek, akik azt mondják, hogy nem kellett volna belemenni ebbe a háborúba. Mert elvégre a bantam súlyú boxoló nem ellenfele a nehézsúlyúnak. Csakhogy!... Csakhogy a kétszáz német hadosztállal együtt huszonhat román hadosztály is menetel Sztálin seregei ellen. S amit mi csinálunk, amit nekünk csinálni kell — sőt muszály! — egy gyilkos versenyfutás most Erdélyért. Elvégre egy háború, abban a pillanatban, ahogy megindul rendszerint egyforma eséllyel kezdődik, különben valamelyik fél nem indítaná meg. Ezt a szovjet-elleni harcot, elméletileg megnyerhetik a németek is. És mi lesz akkor? Az a huszonhat győztes román hadosztály abban a pillanatban, ahogy a szovjet-fronton végzett, a győztes türelmetlenségével és dühével fogja rávetni magát a Székelyföldre, s ebben a harcában nem lesz egyedül, hanem segítik majd a németek is, akik a románokban már is dicső szövetségest látnak, míg bennünk csak megbízhatatlan szabotőröket.

Mi nem támadtunk meg senkit. De a kassai bombázás figyelmeztetés volt szovjet-résről, hogy adott

pillanatban mi is megkapjuk a magunkét. Különben is az egész bombázás közömbös dolog. A szovjet már sokkal régebben kinyilvánította, hogy ellenségnek tekint bennünket. Kristóffy moszkvai követ előtt a jugoszláv megszállás pillanatában a Kreml nagyon is határozottan kifejezte rosszaságát. Nem mondta ki, hanem annál határozottabban éreztette, hogy Bácska visszacsatolását „ellenséges lépésnek” tekinti.

De különben is. Tegyük fel, hogy ebben a háborúban a Szovjet győz. Ki hiheti, hol akad örült, aki el tudja képzelni, hogy Európa közepén a győztes Szovjet megtűrhet egy Magyarországot, amely 1920 óta, tehát Hitlert és Mussolinit megelőzve, büszkén hirdette, hogy *antibolsevista állam*. Ki tudja azt hinni, hogy ez a százszázalékosan világnézeti hatalom eljön majd baráti kézfogásra Horthy Miklóshoz, aki büszkén viseli „Európa első antibolsevista államfője” címét. Hiszen Horthy Miklós sem ment el, mikor a szabadságharcos zászlókat, cserébe Rákosi Mátyásért visszaadták az oroszok. A honvédeknek az Internacionálét kellett játszani. Magyarország államfője pedig egyszerűen nem hajlandó tisztelegni a gyilkosok Himnuszának, amelynek hangjai mellett az ellenforradalom mártírjait bitókra húzták.

Ezek megint csak érzelmi szempontok. A magyar nép azonban tisztán és világosan lát is valamit. Tudja, hogy mi a bolsevizmus. Ez a nép látta Kun Béla terrorlegényeit, akik borkabátjukban, oldalukon revolverrel és kézigránát-kötegekkel keresztü-kasul szalagálták az Alföldet, Dunántúlt és nem grófokat, nem arisztokratákat, hanem munkásokat, katonákat, kis-parasztokat akasztottak fel az útszéli akácfákra. Budapest látta a parlamenti pincéket, amelyekben a falak izmosak voltak a keresztély középosztály véréből. Azok közül, akik a mai Magyarországot vezetik, nem tízen, hanem százan és ezren néztek szembe a terroristák gépfegyvereivel és ültek a Gyűjtőfogház celláiban. Mindezek tudják, hogy a bolse-

vizmus a nemzet halála. Diktatúra! Idegen szolgaság! A mellett még szláv imperializmus is.

Az európai népek közül egyedül Magyarország van meggyőződve arról, hogy a bolsevizmus semmit sem változott. A magyar hírszerzés, a titkos szolgálat túlzottan is jó volt, hiszen az európai országok, ha valami kommunista ügyről volt szó, mindig Budapesthez fordultak tanácsért, információért. Es minden magyar információ úgy szólt, hogy ott a kínai fal, a szovjet-határok mögött egy irtózatoss világnézeti hatalom készül most tüzzel-vassal, öt éves tervekkel, az Istentelenek Szövetségének egy egész népet át- meg áthálózó propagandájával a nyugati világ lerohanására. A szovjet csak az alkalomra vár, és neki minden eszköz jó, hogy a végcélt, a világforradalmat elérje. Hitlerrel meg nem támadási egyezményt kötött, hogy kirobbanthassa a második világháborút. Mikor Hitler az angol sziget inváziójára készült, akkor Berlin megkapta a titkos jelentést, hogy amíg a németek a szigetszágban lesznek elfoglalva, a keleti „szövetséges” hátbatámadja őket. Molotov januárban még Berlinben járt és a világ felosztására tett ajánlatot Hitlernek. Az ajánlat tartalma Berlinnek is sok volt egy kicsit, most hát dörognek a fegyverek.

A magyar nép nem volt vak. És nem lehetett olyan vak, mint sokan Nyugaton. A sajtó, a menekülők útján a magyar falvakra is eljutott a híre annak, hogy mi történt Litvániában, Észtországban, Lettországban, Lengyelországnak az oroszok által megszállott részein. A finnek téli háborújában részt vett magyar újságírók — a baloldaliak is — megírták, elhozták a híret azoknak az állapotoknak, amelyek a Szovjetben uralkodnak.

Ha valami, úgy a finn-szovjet háború végleg felnyitotta a szemeket és megértette, hogy szovjet-magyar viszonylatban nincs helye taktikázásnak, erdélyi

politikának és a későbbi kállay-kettősnek. Élet, vagy halál! És még mindig jobb az élet reményét választani, mint a szovjet-barátság, vagy szovjet-megszállás esetén fenyegető bizonyos halált.

Most hát ott állunk a parlament roppant kupolája alatt, amikor Bárdossy László miniszterelnök bejelenti, hogy „Magyarország hadiállapotban van a Szovjet-Unióval”.

Ez a parlament még egy szabad ország képviselőháza. Ott ülnek benne a szociáldemokraták, független kiscgazdák, liberálisok, ellenzékiek, keresztény pártiak. Itt akinek aggodalmi vannak, megmondhatja szabadon. Senkit sem fenyeget a Gestapo, senkit nem visz el a titkos rendőrség. S mikor az elnök felteszi a kérdést, hogy a T. Ház tudomásul veszi-e a miniszterelnök bejelentését, nincs ellenvélemény! Pedig ott ül Tildy Zoltán is, aki később majd a szovjet-szuronyokkal életrehívott köztársaság elnöke lesz, ott ülnek a szociáldemokraták, köztük Szakasits Árpád, aki szovjet-Magyarország elnöke lesz egy napon. Ott van az ősz oroszlán, Zsilinszky Endre, akit majd Sopronkőhidán akasztanak fel, amiért Malinovszky marsallnak felajánlja a fegyverletételt. Mindenki ott van. Az utólagos bölcsek, az előre-látók, a mindent jobban tudók. Hát miért nem szólnak? Miért nem mernek szólni?

Azért, mert tudják, hogy ebben a kérdésben szemben állanak az egységes nemzeti közvéleménnyel. Nem Hitlerről van itt szó. Hanem az életről, vagy a halálról. Ha valamiben, ebben az egyben, a nyíltan, vagy titkosan választott képviselők egyhangú határozatával, maga a magyar nép szavaz.

És ha a magyar nép szavazott, ha a magyar nemzet kiküldi fiait a frontra, — igen — mikor az egész magyarság az élet és halál mesgyéjére került, akkor nincs, mert nem lehet többé, külön akarat, külön érdek. A parlamenti döntés után nem lehet

többé vitatkozni arról, hogy jól csináltuk-e, vagy rosszul, melyik oldalon kellene állanunk és „mi lesz, hogyha mégis...?” Magyarországon nincs diktatúra, tehát még csak azt se lehet mondani, hogy a diktatúrával szemben nem kötelező az eskü, a hazafiúi hűség. Magyarországon, most mindenkinek egy kötelessége van, *harcolni és vállalni a részt a nemzeti erőfeszítésekből*. Aki nem ezt teszi, aki az ellenség győzelmére spekulál, aki idegen fegyverekkel akarja meghódítani a hatalmat és elveszteni az országot, az nem „ellenálló”, nem „szabadsághős”. Hanem akárhogy is nézzük a dolgokat: *bazaáruló!*

Milyen más a franciák, belgák, hollandok helyzete, akik most a maquisban, a földalatti mozgalmakban harcolnak a németek ellen. Ezek igenis szabadságharcosok. De őket megszállták a németek, mi pedig az oroszokkal állunk háborúban. Az ő partizánjaik a nemzet szabadságáért harcolnak, még a bukás után is. A mi partizánjaink az idegen terrort, a szovjet szolgásgót akarják a nyakunkba ültetni, mielőtt elbuktunk volna. Szerencsétlenség, halvgézet, ostobaság, de nekünk most a német hatalom fegyvertársunk. A franciáknak, belgáknak, hollandoknak pedig ellenségük. Azokat a hollandokat, belgákat, franciákat, vagy esetleg amerikaiakat, akik most átlépnek német szolgálatba, akik Párizsban együtt beszélnek a berlini rádióban, a háború után. — ha győznek — fel fogják akasztani, vagy börtönbe zárják Vajjon mi lesz azonban a mieinkből? Újra nemzeti hős, mint 1918-ban?

Hát még mindig nem tanultunk 1918-ból? Még mindig nem látjuk, hogy az akkori különbség kísérleteken, a hatalom, a király ingadozásán keresztül mint ásta alá egy céltudatos kisebbség, egy forradalmi összeesküvés a hadsereg ellenálló erejét és mint pusztította el az országot?

A magyar ezredek most indulnak a szovjet szol-

gaság ellen. Nem másfél millió ember, amint ezek a fantaszta „jobbaldaliak” álmodták. Csupán a hegyivadász divízió. Hadiállapotban vagyunk a Szovjet-Unióval, — mondja a parlament és ebből mindjárt levonjuk a legvégzetesebb konzekvenciát. Azt tudniillik, hogy nekünk elég tizenhatezer emberrel hadat viselni Sztálin tizenhat milliós hadserege ellen.

Megint a fél-munka, a félmegoldások, laiszatok politikája következik, mert a háttérben ott állnak a számíthatók, az okosok és a befutóra játszó. Ez a típus, most nagyon elterjedt a mi szép Budapestünkön. A lóverseny-politikusok ezek, akik Anagon tanulták a nemzetpolitikát. Ezek tudják, hogy nem érdemes favoritra játszani, mert nem fizet nagy pénzt. A befutót kell megtenni a bookmaker-nél. Azt a lovat, amelynek legkevesebb esélye van s ha bejön, azon lehet keresni: hatalmat, miniszterelnökséget, államtitkárságot. Ezek azok, akik lázasan olvassák a hadijelentéseket, hallgatják a BBC-t és egyértelműleg megállapítják, hogy Sztálinnak, — ebben a pillanatban — semmi esélye sincs a befutásra. Ha mégis befut, akkor annál jobb. Annál nagyobb pénzt fizet majd. És pont azoknak fizet, akik a leghitványabbak voltak, akiknek semmi esélyük nem volt, hogy valaha is a hatalomra üljenek.

Ezek azonban nagyon kevesen vannak. Ők a legerkölcstelenebbek, de legveszélytelenebbek. Veszélyesekké majd akkor válnak, ha mégis megtörténik a csoda, amely megnöveli a befutó esélyeit. Tél tábornok. Vagy a colorado bogár megeszi a német burgonya-termést. Avagy kiderül, hogy mégis papírból van a tank. Egyszóval valami: csoda.

A veszélyes az az embercsoport, amely egységes, zárt falanxként kerül most szembe a parlament által jóváhagyott nemzeti akarattal. Ez az igazi hadüzenet! Nem a Sztáliné. Nem a Hitleré és nem a

Bárdossyé!

— Magyar koponyákkal fogjuk az utcákat kövezni! — hangzik a terrorisztikus fenyegetés.

A parlamenti pincék jeges és véres lehellete süvít most felénk. Kun Béla, Samuelly rekedt hangja rikácsol és ez búcsúztatja a halálba induló magyar honvédeket. Hat, vagy nyolcszáz ezer ember üzeni utánuk, hogy jaj nekik, ha győzni merészelnék és méginkább jaj, ha Sztálinék győznek. Hiszen Sztálin megmondta, — hogy a magyar kérdés vagon kérdés. Ha egyszer győz, akkor a magyarokat ki fogja telepíteni a Golodnaja Sztjep-re, az Ehes szteppére. Lám, ez a Sztálin még humánusabb, mint a hadatüzenők. Ő csak telepíteni akar. Emczek levágott fejekkel akarják kirakni máris az Andrásy-utat.

És ebben nincs különbség a túloldal gazdagjai és proletárai között. A bankok párnázott igazgatósági irodáiban ugyanaz a gyűlölet sutorog, mint a Karpfenstein-utcai kis krájlérájok sötétjén. S ha erről valaki szól, akkor azt mondják: — „antiszemizmus”.

Pedig nem erről van szó. A magyar nép nem antiszemita. A magyar arisztokrácia tagjai szívesen házasodnak a lipótvárosi új arisztokráciába, a vidéken több mint egy millió hold van az új birtokosok kezén, a budapesti házak ötvenegy százaléka az ő kezükön van, a sajtóban legalább nyolcvan százalék erejéig részesek, a gyáripar, a bankok, csaknem száz százalékig az ő kezükben vannak, a vidéki paraszt üzletet köt velük és a középosztály tagjai, a dzsentrik boldogan barátkoznak a pénz képviselőivel.

Nem antiszemizmusról van szó tehát, mikor a nemzetet hatalmába keríti egy nyomasztó érzés. A magyar érdek külön vált az ő érdeküktől. Nekünk máttól kezdve mindenáron arra kell törekedni, hogy Sztálin seregei ne tehessék lábukat magyar földre.

Nekik az az érdekük, hogy leverjék a magyar seregeket és Sztálin fegyvereivel töröljék el az egyensúly-törvényeket.

Ők a maguk kezében akarják látni az államhatalmat. Mi magyar kézbe akarjuk visszajuttatni azt.

A parlament vezetői politikusan gondolkodtak. Ők azzal a politikai érzéknélküliséggel, gyakorlatlansággal, amely érthető és magyarázható egy kétezzer éven át üldözött népnél, amely húsz évszázadon keresztül elszokott az államvezetéstől. Ez a nép az üldöztetésben, vándorlásban, hazátlanságban, kegyetlen kényszer alatt tanulta meg, hogy csak akkor élhet biztonságban, ha hatalma, befolyása van az államvezetésre. Ha kezében a pénz. Neki két évezreden keresztül szükségképpen mindig azonosulnia kellett a hatalommal. Most azonban, mikor a történelmi erők kényszerre azt mondja nekik, hogy a végzet ellenük fordult, akkor nem a magyar érdekekkel akarnak azonosulni, hanem újra a hatalommal, még pedig egy idegen hatalommal, amely nekünk végzetünk és halálunk.

Nem az antiszemitizmus születik itt most azok lelkében, akik ezt felismerik. Sokkal rosszabb és sokkal nagyobb történelmi folyamat ez. A magyar érdek, amely azonos volt az ő érdekükkel a szabadságharcban, a kapitalizmus kezdekorszakában, azonos a trianoni időkben elvált az ő érdeküktől. Nekik nem érdekük, hogy a magyar nemzet megmeneküljön a bolsevizmustól. Nekik az az érdekük, hogy a bolsevista fegyverek győzzenek rajtunk.

Vajjon mi lesz ennek a vége? Vajjon nem egy szörnyű tragédia baljós árnyai boronganak mindkét nép fölött? Hiszen, ha majd Amerika is belesodródik a háborúba, akkor valószínűleg internálja a japánokat, a németeket, akik nem ismerik el száz százalékban az amerikai érdekek felsőbbségét és elsőrendű voltát. Anglia is internálja Mosley fasisztáit.

Hiszen háború van. És még az igazi demokráciák háborúja is kényszerűen diktatúrává változik. A háborúban nincs külön érdek, nincs kifelé húzás.

Mi lesz hát ennek a vége!?

Vajjon van-e, vagy lesz majd, akivel még lehet okosan beszélni?